## - 95 -

## TÎN SÛRESİ

***Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 95., Nüzûl sıralamasına göre 28., Mufassal sûreler kısmının on üçüncü grubunun ilk sûresi olan Tîn sûresi Mekke'de nâzil olmuş olup âyetlerinin sayısı 8'dir.***

***"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"***

***Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlü'ne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.***

***"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"***

***1-3. "İncir ve zeytine andolsun, Andolsun Sina dağına, Andolsun bu güvenli Mekke şehrine ki: 4-5. Biz insanı en güzel şekilde yarattık, sonra onu aşağıların en aşağısı kıldık. 6. Yalnız, inanıp yararlı iş işleyenler bunun dışındadır. Onlara kesintisiz ecir vardır. 7. Ey insan! Öyleyken, sana dini yalan saydırtan nedir? 8. Allah hükme-denlerin en iyi hükmedeni değil midir?"***

Mekke’de Hicret öncesi nâzil olmuş, Allah’ın hidâyet gönderisi tecellilerinden birisi olan Tin sûresiyle karşı karşıyayız. Zamandan ve mekândan münezzeh olan Rabbimizin zaman ve mekânla mukayyet olan biz kullarına gönderdiği yıldızlardan bir yıldız sûre. Zaten Kur’an-daki tüm sûreler birer yıldızdır. Her bir bölüm bir necmdir.

Kitabımızın 95. sırasına ve İnşirâh sûresinin hemen arkasına yerleştirilmiş olan Tin sûresinde Rabbimiz mekânın mukaddes olan birimlerine yemin ederek insanın yaratılışına dikkat çeker. Biz insanı en güzel bir kıvamda yarattık buyurarak insanın şerefine ve ona lü-tuflarına dikkat çeker. Daha sonra da yarattığı ve sayısız nîmetlerle, üstünlüklerle donattığı insanın iki kısım olduğunu anlatır. Bunlardan birinci grubun ahsen-i takvim üzere, yaratılışları, fıtratları üzerine de-vam eden, kulluklarını, şereflerini, yüceliklerini bozmadan bir hayat yaşayan, kendilerine yüklenen sorumluluklarını hayatlarının sonuna kadar sürdüren ve en sonunda bu yüceliklerine cennette de en son ve en büyük bir yücelik katan iman ve salih amel sahipleri. İkincisi de yaratılışlarını, fıtratlarını bozan, Allah’ın kendilerine verdiği şerefi red-dedip kendilerini esfeli safiline, aşağıların aşağısına indiren, hattâ mahlukâtın en alçak seviyesine düşüren aşağılık insanlar.

Yeryüzünün her yerinde ve her döneminde bu belirgin özellik-leriyle var olan bu iki insan tipini anlattıktan sonra Rabbimiz bu insan-ların durumlarına göre kendilerine verilecek farklı karşılıklardan söz eder. Her iki insan tipinin de gidecekleri yeri anlatır. En sonunda da Allah kendini hakimlerin hakimi olarak gündeme getirerek bu iki gru-bun ikisini de denk tutacak adaletsiz bir Rab olmadığını ortaya koyar. Hakimler hakimi olarak her iki grubun da amellerine göre, yaşadıkları hayata göre farklı sonuçları hak ettiklerini ortaya koyar. Birisi yaşadığı hayatın yüceliğine mütenasip olarak yüceler yücesi cennete uçarken, ötekisi de yine yaşadığı hayata uygun olarak cehennemin esfeline akacaktır der.

Sûrenin âyetleri üzerinde hızlı bir gezinti yaptıktan sonra âyet-lerin tefsirine geçelim inşallah.

Allah Teâlâ, Tîn (incir)'e zeytine, Sina dağına ve emin olan belde (Mekke)'ye kasem ederek insanı her yönüyle güzel ve kâmil bir biçim ve şekilde yarattığını bildirmektedir: "İncire ve Zeytine. Sina da-ğına ve bu emniyetli şehre yemin olsun ki, Biz, insanı en güzel şekilde yarattık" (1-4).

Allah Teâlâ, fizikî ve ruhî özellikleri ile yaratılmış diğer mahluk-lar arasında seçkin bir makam verdiği insanoğlunu kötülülüğe ve bo-zulmaya elverişli bir fıtrat üzere yaratmıştır. Şüphesiz Allah, her şeyi güzel yaratmıştır. Ancak insana bütün yaratılanlar arasında özel bir değer vermiş, ona, Rabbine saf bir kalp ile yöneldiği zaman melekler-den bile üstün olabilecek bir kabiliyet vermiştir. Allah'ın insana verdiği bu kıymet, onun, yaratılışındaki mükemmelliği, fevkalade karmaşık in-ce cismanî yapısı, başka hiç bir canlıya bahşedilmemiş aklî durumu ve akıllara durgunluk veren ruhî yapısında ortaya çıkmaktadır.

İşte bütün yönleriyle tam bir mükemmellikte yaratılmış olan in-san, Rabbinin gösterdiği yoldan sapmalar göstermeye başladığı an onun için, bu en güzel yaratılışta olma vasıflarını kaybetme durumu başlamış demektir. Allah Teâlâ, en güzel şekilde yarattığı ve doğru yolu gösterici peygamberler ve kitaplar göndererek onu dünya ve ahi-ret nimetleriyle nimetlendirdiği halde nankörlük edip şükretmekten vazgeçer ve kendisine yaratıcısından başka ilâhlar edinerek isyan ederse, ruhî ve manevî yönden aşağıların aşağısına sürüklenir ki bu durumda hayvanların bile düşemeyeceği dereceye düşer: "Sonra da onu aşağıların aşağısı olan "esfel-i safilîn"e indirdik" (5).

İnsanın en güzel şekilde yaratılıp, sonra da "aşağıların aşağı-sına" indirilmesinin sebebi ona seçme hürriyetinin verilmiş olmasıdır. İnsan, iyilik ve kötülükten her birini işleyebilme konusunda serbest bı-rakılmıştır. O, dilerse dünyevî şeylere ve şehevî arzuları tatmin etme-ye çağıran nefsine tabi olur ve manevî yönden aşağılara doğru düşer. Dilerse hevasına uymaktan kaçınarak Rabbine yönelir, yaratılışındaki en güzel biçimini muhafaza etmiş ve Allah'ın hoşnut olduğu kullarının arasına girmiş olur. İyiliğe ve kötülüğe tabi olma konusunda insan, dünya hayatında hür iradesiyle baş başa bırakılmıştır. işte verilen bu hürriyet onu, diğer varlıklardan ayıran bir sorumluluk yüklemektedir. işte bu sorumculuğun bilincinde olmak isteyen kimseler, bir anda ken-dilerini aşağıların aşağısında bulmaktadır. Allah Teâlâ, bu dereceye düşüp cehennem çukurlarına yuvarlanacak olan kimselere istisna ola-rak iman edip salih ameller işleyenleri göstermektedir ki bu kimseler, Rableri tarafından sürekli bir kesintisiz bir şekilde mükafatlandırıla-caktır: "Fakat iman eden ve salih ameller işleyenler bunun dışındadır. Onlar için arkası kesilmeyen mükâfat vardır"(6).

Bu gerçekleri dile getirdikten sonra, insana neye dayanarak itaat etmekten yüz çevirdiği sorulmaktadır. Soru, işlemiş olduğu suç-lardan dolayı hiç bir mazereti olmayan bir kimseye yöneltilmiş hesap soran bir üsluptadır ki, muhatabın buna vereceği hiç bir cevabı yoktur. Çünkü her şey açık bir şekilde bütün delilleriyle insanoğlunun gözleri önünde serili bulunmaktadır: "Ey İnsan! Bütün bu hakikatlerden sonra sana dinini yalanlatan nedir?" (7).

Allah Teâlâ, hükmederken adaletle hükmetmektedir. Bu, bütü-nüyle apaçık olan bir gerçektir ve bunu hiçbir akıl sahibinin inkar et-mesi mümkün değildir. O'nun verdiği her hüküm büyük hikmetler içer-mektedir. Sure bu gerçeği dile getirerek son bulmaktadır: Allah, hük-medenlerin en güzel hüküm vereni değil midir?" (8).

Resulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Sizden biriniz Tîn sûre-sini okuyup. "Allah hükmedenlerin en güzel hüküm vereni değil midir" ayetine gelince: Evet biz de buna şahidiz ki, O hükmedenlerin en iyi hükmedenidir" desin." Bu kısa mukaddimeden sonra sûrenin âyetleri-ni hep beraber tanımaya çalışalım inşallah.

***1-3: "İncir ve zeytine andolsun, Andolsun Sina dağına, Andolsun bu güvenli Mekke şehrine ki:"***

Rabbimiz sûrenin başında dört konuda dört yeminle söze başlıyor. Rabbimiz incire, zeytine, Tûr-i Sînîn'e ve emin beldeye yemin ediyor. Her ne kadar birinci ve ikincilere bakarak Rabbimiz incire ve zeytine, bunların mübârek meyveler olduğuna yemin ediyor demişlerse de üçüncü ve dördüncü yeminlere baktığımız zaman bu yeminlerin o mânâya gelmediğini anlayabiliyoruz.

"İnsan yediği gıdalardan teşekkül eder. Bu gıdalar da ya yağlıdır, ya tuzludur, ya da tatlıdır. İşte Rabbimiz insan vücudunun temel taşlarına dikkat çekiyor" demeye çalışmışlar. Elbette bir şeyi temel kabul etmişse kişi, ona delil de bulabilecektir. Meselâ orucun hikmetleri, faydaları sayılmaya başlanırken, "işte efendim bir yıl yorulan mideyi dinlendireceksin, bir yıl boyunca hatırlamadığın açları hatırlayacaksın, fakirlerin haline muttali olacaksın" filan… Sanki bir yıl hiç oruç yok, bir yıl hiç mideyi aç bırakma yok, bir yıl hiç fakir fukaranın haline muttali olma yok. Tabii bunu temel kabul ettiniz mi, sonuçta böyle çıkacaktır.

O zaman anlayabildiğimiz kadarıyla bu yeminlerle kastedilen zeytin ve incir değildir. Bunlarla kastedilen iki bölgedir. Tin bölgesi ve zeytin bölgesi. Türkçe'de de kullanılır bu. Meselâ Amasya veya Was-hington derken birisinde elma, ötekisinde de portakal kastedilir. Amasya ve Washington aslında iki şehir, iki bölgedir. Ama elmanın adı söylenirken Amasya, portakalınki de Washington olarak söylenir ya işte buradaki incir ve zeytin de bu mânâdadır. Yani iki bölge varmış. Birisi zeytin bölgesi, öbürü de incir bölgesi ki insanlar bunu biliyorlardı o dönemde. Tîn bölgesi Şam tarafları, zeytin bölgesi de Beyt-i Mak-dis, yani Filistin taraflarıdır. Burada üzerine yemin edilen zeytin ve incir bölgeleri Allah'ın şerefli elçisi Hz. Îsâ'nın (a.s) dünyaya geldiği Beyt-i Makdis civarıdır.

Sonra da Tûr-i Sînîn'e yani Tûr-i Sinâ'ya, Sinâ dağına ve Beled-i Emin'e yemin ediliyor. Tûr-i Sinâ Rabbimizin şerefli elçisi Hz. Musâ (a.s) ile

konuştuğu, levhâlâr halinde vahyin indirildiği dağın adıdır. Emin belde de Rasulullah Efendimizin dünyaya geldiği ve kendisine vahyin inmeye başladığı Harem-i Şeriftir, Mekke bölgesidir. Böylece anlaşılıyor ki Rabbimiz kutlu elçilerinin zuhur ettiği, vahyin indiği, tüm dünyayı aydınlatacak nübüvvet nûrunun doğduğu bu kutsal bölgelere yemin ederek vahyine ve o vahyin muhatapları olan kutlu elçilerine dikkat çekiyor.

Hemen hemen tüm Peygamberlerin zuhur ettiği, vahyin indiği bölgeler buralardır. Tüm peygamberler buralardan çıkmış ve yeryüzünü aydınlatacak vahiy meşalesi bu bölgelerde yakılmıştır. Böylece Rabbimiz bu mübârek beldelere yemin ederek, "ey kullarım! Bu bölgeleri ve bu bölgelerde kavimleriyle elçilerimin arasında geçenleri iyi hatırlayın! Bu bölge insanları kendilerine gelen rahmet kapıları elçilerime ne yaptılar? Ne dediler? Nasıl karşıladılar onları? Kimler iman etti? Kimler reddetti? İman edip Peygamber safında yer alanlara ne oldu? İnkar edip elçilerime savaş açanların âkıbetleri nasıl oldu? Bunu çok iyi anlayın da hangi safta yerinizi alacağınızı belirleyin. İkrar edenlerin safında mı, yoksa inkâr edenlerin, yalanlayanların, reddedenlerin safın da mı olacaksınız, bunu iyi belirleyin. Peygamber yolunun yolcusu mu, yoksa başka yolların yolcusu mu olacaksınız? Kimin yolunda olacaksanız onu iyi bir tanıyın. Çünkü başka çaresi yok, sizler şu anda ya peygamber safında yer alacak ya da karşı gelenlerin safında yerinizi belirleyeceksiniz. Ya Resul gibi Allah'a kul olacak, ha-yatınızı Allah'ın belirlediği yasalar istikâmetinde Allah için yaşayacaksınız, yahut da Firavunlar, Nemrutlar, Karunlar, Hâmânlar, Ebu Cehiller yolunda olacaksınız. Ya Peygamber gibi hayatınızı, hayat programınızı Allah'a soracak, vahiyle yol bulacaksınız, yahut da Ebu Cehil, Velîd bin Muğire gibi kendi kendinizi putlaştırıp hayat programınızı kendiniz yapmaya kalkışacaksınız. Ya İbrahim gibi hayatınızın tümün-de Allah'a teslim olacak, Müslüman olacak, sonunda onun gittiği cennete gideceksiniz, yahut da Nemrut gibi Allah'la savaşa tutuşarak ce-henneme yuvarlanacaksınız" diyor.

İşte Rabbimiz Kutsal bölgelere yemin ederek o bölgelerde ya-şamış elçilerine ve o bölgelere inmiş vahyine yani hayat programına dikkat çekiyor.

Emin belde, Rabbimizin son elçisinin, kerîm elçisinin zuhur et-tiği ve kendisine kıyamete kadar yeryüzünü aydınlatmaya devam edecek olan Kur'an-ı Kerîm'in indirildiği beldedir. Tabii burada emin beldeye yeminle Rabbimiz bize hedef göstermektedir. Bu konuya ye-minle tüm Müslümanlara hedef belirleniyor. Çünkü emin belde zulmün, haksızlığın, küfrün, şirkin her çeşidiyle ortadan kaldırıldığı, ekonomik ve siyasal gücün ve güçlünün değil hakkın ve haklının, adaletin hakim olduğu, insanların din, mal, akıl, nesil ve ırzlarının namuslarının korunduğu, özetle Allah'ın emirlerinin hakim olduğu beldedir.

Yani bütün bunları gerçekleştirecek olan Müslümanların hakim olduğu, Müslümanların egemen olduğu beldeye emin belde denir. Öyleyse bu konuya yeminle Rabbimiz biz Müslümanlara tüm dünyayı Allah'ın yeminine muhatap kılacak biçimde emin hale getirmek, emniyetli hale getirmek zorunda olduğumuzu hatırlatmaktadır. Dünyanın emniyetini bozan kâfirlerin ve müşriklerin egemenliklerini kırmamızı emretmektedir. Zaten Müslümanların egemen olmadıkları bir dünyada emniyetten bahsetmek de mümkün değildir. Bakara'da şöyle bu-yurulur:

***"Böylece sizi insanlara şahitler olasınız diye vasat bir ümmet kıldık. Peygamber de size şahit ve örnektir."***
(Bakara 143)

Müslüman ümmeti vasat ve şahit bir ümmettir. Sizi dünya üzerinde vasat ve şahit bir ümmet yaptık.

Vasat ümmet; hükmüne tüm insanlığın boyun eğmesi gereken ümmet demektir. Ey Müslümanlar sizi hükmüne tüm insanlığın boyun eğeceği, tüm insanlığın size bakıp hizaya geleceği, sapıkların sapıklık noktalarını sizde anlayacağı, hakkı bulmak isteyenlerin size bakarak hakkı bulabilecekleri denge unsuru bir ümmet yaptık.

Ancak bu özelliklere sahip olan bir ümmet tüm insanlık üzerinde şahitler olabilir. Zira bu ümmet herkesin kendisine dönmek zorunda olduğu denge unsuru bir ümmettir. Dünya üzerindeki toplumların dengesi sizin vasıtanızla kurulacaktır. Yeryüzü insanına, insanlık, adalet, özgürlük, müsavat sizin vasıtanızla ulaşacaktır. Eğer sizler yeryüzüne hakim duruma gelirseniz, yeryüzünde Allah'ın istediği bir hayat yaşarsanız dünyanın dengesi düzelecektir. Ama sizler dünyanın yönetimi konusunda egemen olamazsanız, dünyanın egemenliğini başkalarına kaptırır da başka güçler dünyanın dengesine egemen olursa, bilesiniz ki o başka güçler de dünyanın anasını ağlatacaktır. İşte görüyoruz dünya siyasetinden Müslümanların çekildikleri günden bu yana kan gölüne çevirdiler dünyayı.

Âyet-i kerîmede hem dünyanın emniyetini sağlamaya, hem de yeryüzünün en emin bölgesi olan Kıble mahalline dikkat çekiliyor. Orası emin beldedir, emniyetli beldedir. Atamız İbrahim'in duasından bu yana Harem'in emniyeti devam etmektedir.

***"Hatırlayın, İbrahim: "Rabbim burasını emin bir belde kıl! Ahalisinden Allah'a ve ahiret gününe iman edenleri çeşitli meyvelerle rızıklandır" diye dua etmişti."***
(Bakara 126)

“Bu belde emin olsun! Emniyette olsun. Yerden ve gökten ge-lebilecek her türlü belâ ve musîbetlerden emin olsun. İnsanların birbirlerini yediği, zulümlerle haksızlıklarla birbirlerini yok etmeye çalıştığı, birinin diğerine hak tanımadığı bir dünyada yaşadıkları dönemlerde bile bu belde emin olsun, emniyetin sembolü olsun. Bu beldede insanlar huzur içinde yaşasın ya Rabbi” diye dua etmişti İbrahim (a.s) da, bundan önceki âyetinde de Rabbimiz bu belde-i emin kıldığını an-latıyordu.

Bakıyoruz şu anda tüm dünyada insanlar istikrar, huzur arayışı içindedirler. Yeryüzünün hiçbir yerinde, hiçbir bölgesinde huzur ve sü-kun kalmamış. Öyleyse biz de huzurunu kaybetmiş, sükûnet arayan, huzur ve sükuna susamış tüm bu yeryüzü insanlığına diyeceğiz ki, “Gelin ey insanlar Allah’ın istikrar mahalli kıldığı, huzur ve saadet mahalli kıldığı evini temel kıble kabul edelim ve hayatımızı o kıbleye yönelik olarak düzenleyelim. O kıblenin Rabbine göre bir hayat yaşayalım. O kıblenin Rabbinin kitabına ve o kitapta bize haber verilen yasalara göre bir hayat yaşayalım. O kıblenin Rabbinin koruması altına gi-relim. Rabb olarak, İlâh olarak sadece onu bilelim ve sadece onun programını hayat programı kabul edelim. Eğer bunu yaparsak kesinlikle bilelim ki O bizi istediğimiz istikrara, istediğimiz huzura kavuşturacaktır.”

Öyleyse kıblemizi değiştirmek zorundayız. Washington’dan veya Paris’ten veya Pekin’den kıble edindiğimiz sürece bizim istikrara kavuşmamız mümkün değildir. Allah’tan başkalarının kıblelerine tabi olmaktan vazgeçersek, Allah’tan başkalarının rotasına girmeyi terk edersek, hareket tarzımızı Allah’tan başkalarının belirlemesini bırakırsak, Allah’tan başkalarının kanunlarına itaatten vazgeçerek kıblemiz sadece Kâbe olursa, kesinlikle bilelim ki tüm problemlerimiz bitecektir. Tüm hayatımızda huzur ve sükun hakim olacaktır. Çünkü orası güvenlik yurdudur, emniyet mahallidir.

Öteki mukaddes beldelerle birlikte güvenlik yurduna da yemin ettikten sonra Rabbimiz bakın şimdi söyleyeceğini söyleyecek.

***4-5. “Biz insanı en güzel şekilde yarattık, sonra onu aşağıların en aşağısı kıldık.”***

Muhakkak ki biz insanı ahsen-i takvim üzere, en güzel biçimde yarattık. Üstündeki ve altındaki âyetlerle birlikte düşündüğümüz zaman bu ahsen-i takvim ifadesi gerçekten çok hoş bir boyut kazanıyor. Bir önceki âyetle birlikte düşündüğümüz zaman insan yeryüzünde Allah’ın kendisinden istediği bu emniyeti, bu adaleti gerçekleştirebilecek bir özellikte, bir kapasitede yaratılmıştır. Yeryüzünde tüm varlıklara hükmedecek, onlara halifelik yapacak bir kapasitede yaratılmıştır. Bu ahsen oluş, daha yaratılırken Allah tarafından

insana verilmiş üstün vasıflar ve buna bağlı olarak kendisine yüklenmiş olan sorumluluklardır. Allah'ın kendilerine yüklediği bu sorumlulukları kabullenip hayatlarında kesintisiz sürdüren kişi, ahsen-i takvim üzere olan kişidir. Dünyada Allah'ın kendilerine verdiği bu üstün özelliklerini kaybedip, sorumluluklarından kaçıp kulluk görevlerini yerine getirmeyenler de esfel-i safiline yuvarlanmış insanlardır.

Burada Rabbimiz insanın yaratılış özelliğine, fıtratına dikkat çekmektedir. Yine bir hadis-i kutside Rabbimiz buyuruyor ki: "Ben bü-tün insanları hanif (salim fıtrat) üzere dünyaya gönderdim. Sonra şeytanlar onu dinden saptırdılar. Benim helâl ettiklerimi onlara haram et-tiler, insanlara bana ortak koşmalarını söylediler. Oysa o ortaklar hak-kında hiçbir delil indirmemiştim"
(Müslim, Cennet, 63)

Anlıyoruz ki her doğan Allah'ın en güzel yaratması ile doğar. Eğitim ve çevre faktörü, fıtratı ya İslâm üzere devam ettirir, yahut fıtratı bozarak yaratılış amacından saptırır. Bütün insanlar hanif bir fıtrat üzere ahsen-i takvim üzere yaratılmakta, sonra şeytan ve nefis onları bozmaktadır. Allah insanın nefsini takva ve fücurla yoğurarak yaratmış, şeytanın hilelerine karşı yine de kullarını kurtarmak için peygamberler aracılığıyla onları fıtrat dini hakkında bilgilendirmiştir.

Allah'ın yaratılış kanunu kevnî ve şer'î şekillerde değişmeyen bir yasadır. İnsanı yaratan Allah onda iyilik ve kötülüklerle dolu dünya hayatında iyilikten yana tercih yapabilecek bir kabiliyet (vicdan) ver-miştir. Bozulmamış, fıtratını korumuş insan iyiden yana tavır aldığı gi-bi, herhangi bir şekilde Allah'ın âyetlerini de akıl veya kalple kavrama-ya meyillidir. Ancak insanoğlunun kalbine her an şeytan veya melek-ler tarafından hayır ve şer telkin edilmektedir. İşte bunu kesin olarak hidâyete çevirmek İslâm dininin görevidir. İslâm, fıtratı korur, geliştirir, nefsi arındırarak insanların kurtuluşunu gerçekleştirir. Allah, yaratık-larını en güzel şekilde yaratır ve terbiye eder. Vahye bilerek karşı çı-kan insanı şeytan ve grubu -fıtrata aykırı her türlü eğitimci, devlet, ai-le, toplum düzeni- saptırır. Bu aşamada İslâm ancak bir öğüt, bir teb-liğdir, dileyen inanır, kurtulur, dileyen batağa sapar.

İslâm ümmeti insanları yaratılışlarındaki hayra eğilimli tarafla-rını ortaya çıkarmak ve onları en yüksek ahlâka ulaştırmakla yüküm-lüdür. İnsanlığın günah ve şirk bataklığından doğru yola çekilmesi, vicdanların ilâhı saflığına dönüşü, takva ile en güzel olana uyulması için ilâhı, kutsal bir nur yani İslâm'ın rehberliği şarttır. İnsanlar fert ola-rak nefislerinde olanı gözlerlerse veya kainattaki her çeşit, sayısız ni-metleri akledelerse veya geçmiş ümmetlerin başına gelenlerden ibret alabilirse hakikati idrak edebilirler. Her insan, nefsine ve topluma karşı yaptıklarında bir kötülük oluştuğunun farkındaysa vicdan azabı

duyabiliyorsa onda bozulmamış bir ahlâkı yapı vardır. "En güzel ahlâkı" tamamlamıştır, artık geçerli olan onun ahlâkıdır. Bütün yaratılmış varlıklar bu kâinatta Allah'ın değişmeyen yasası (âdetullah)na göre yaşa-maktadırlar. İnsan bu kâinatta halife olarak yaratılmış ve emaneti ye-rine getirmekle sorumlu tutulmuştur: Allah'ın "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye yaratılışta sorguladığı insan, Rabbine şu sözü vermişti: "Evet, şahidiz."(A'râf,132). Allah insanı yaratmış, ona düzen ve ölçülü bir biçim vermiştir. Onu en güzel şekilde yaratmış, doğruyu ve yanlışı göstermiş, insan da ya şükreder yahut inkâr eder halde temkin edilmiştir. Bundan sonra dünya hayatında kendini arıtan, yüzünü hanif olarak Allah'a çeviren, kendisini fatr edene ibadet eden kurtulacaktır.

Yine Kur'an-ı Kerîm'deki kutsal bilgilendirme yolu, insanı âfâk ve enfüsteki âyetleri düşünmeye, akletmeye çağırdığı gibi, insanın en çok acz içindeyken, meselâ denizde bir gemide yol alırken aniden ge-len bir fırtınada deniz orasında acz içinde kalınca, bütün yalanlama, fitne ve fücûru, ortak koştuklarını unutan insan, hemen Allah'a dua etmektedir. Bu, insanın fıtraten Allah'ın bilincinde olduğuna bir delildir. Bu manevî hak duygusu her fertte mevcuttur ve İnsanı yoldan çıka-ran, işlediklerini süslü göstererek onu asi yapan şeytandır.

Dünyadaki her yeni doğan çocuk, tertemiz, sâf, her şeyi alma kaabiliyeti ile donatılmış yapısını konuşma çağına kadar sürdürür. Bundan sonra ona Lailaheillallah öğretilmez ve fıtratın anlamıyla eği-tilmezse ailesi onu yahudi, hıristiyan, mecusi, vb. yollarda eğitir ve bu-na göre onda bir kişilik yapısı gelişir. Halbuki Allah: "Yüzünü samimi-yetle ve tamamen bu dine çevir. Allah'ın sıfatlarında sebat et ki o in-sanları bu fıtrat üzerinde yaratmıştır. Allah'ın yaratması değiştirile-mez. İşte doğru din budur, fakat insanların çoğu bilmezler"
(Rûm,30) buyurmaktadır.

Buna göre bütün insanlar Allah'a inanmak ve ona kulluk et-mekle fıtratta sebat etmelidirler. Yoksa Allah'ın öğütlerinden yüz çevi-rerek, bağımsız davranarak, âyetleri yalanlayarak fıtrata aykırı düşü-leceği gibi, bu sebeple Allah'ın azabına da müstahak olurlar. Çünkü fıtratı bozmak, Allah'a karşı gelmek demektir. Meselâ müşrikler, fıtra-ta uygun doğan hayvan' yavrularının kulağını keserlerdi. Kız çocukla-rını diri diri toprağa gömerlerdi. Kâbe'de Allah'a ortak koştukları birçok putlar bulundururlardı. Fıtratı inkâr etmek için kendilerine de vahiy in-dirilmesini veya peygamberlerin birer melek olması gerektiğini ileri sü-rerlerdi. Onların helâk edilmeleri de bu yüzden oldu. Hiç kimse Al-lah'ın insanı kul olarak yaratması kanununu değiştiremedi ve değiştir-meye kalkanların azapla kuşatılması da bir kanun olarak uygulandı.
İslâm'a göre hayatın anlamı ancak fıtrata uygun yaşamaktır. Yeryü-zündeki gelmiş geçmiş hiçbir din ve ideoloji bunu sağlayamamıştır. Üstelik lâik çağdaş

düşünce sistemleri, vahye karşı "doğal-pozitif akıl lâiklik" karşıtlığıyla oldukça, basit ve insan fıtratıyla uyum sağlamayan bir şekilde insanın kurtuluşunu din dışı bir yola sokmak istemişlerdir. Ancak insanın fıtratı her şeye rağmen, her türlü muhteşem teknik ge-lişmelere, maddi ilerlemelere rağmen tabiatı gereği gerçek mutluluğu bulamamakta, büyük bir manevî boşluğa düşmektedir. Bu boşluk Al-lah'ın sınırlarını aşmak ve nefsine zulmetmektir (Talâk,1).

Bu boşluğu çeşitli dinler doldurmak istemekte ancak hepsi de fıtrata aykırı muharref ve ilkel teklifler getirdikleri için insanlar İslâm-dan başka kurtuluş olmadığını anlamaktadırlar. Çünkü: "Kalpler an-cak Allah'ı sanmakla huzur bulur" (Ra'd,28).

Kimileri buradaki ahsen-i takvimi vücut güzelliği, fizik mükemmelliği şeklinde anlamışlardır. Tamam fizik olarak insan gerçekten çok güzel ve mükemmel yaratılmıştır. Mü'min sûresinde de:

***"O Allah ki size şekil vermiş, sonra şekillerinizi güzelleştirmiştir."***
(Mü'min 64)

buyurulmaktadır. Sizi en güzel bir biçimde ahsen-i takvim üzere yaratmıştır. En güzel sûreti size bahşeden O'dur. Uzuvlarınızı en güzel bir şekilde birbirlerine uyum içinde yarattı. Sonra da size şekil verdi. Değersiz bir çamurken size şekil verdi, sûretlendirdi sizi. Elsiz ayaksız, gözsüz kulaksızdınız da size el, ayak, göz, kulak verdi. İç ve dış organlarınızı en güzel bir şekilde düzenleyip sizi ahsen-i takvim üzere kıldı. Bu vücutlarınızı, bu uzuvlarınızı, bu varlığınızı size kim verdi? Analarınızdan mı aldınız? Babalarınız mı verdi onu? Bir düşünün, buyurulmaktadır.

İnsan öteki varlıklardan farklı bir vücut yapısına ve fizik güzelliğine sahiptir. Doğrulabilme, ayağa kalkabilme, eliyle yiyeceğini ağzına götürebilme, konuşabilme, konuşulanı anlayabilme, menfaatini zararını bilebilme ve seçebilme özelliğinde yaratılmıştır. Ama burada anlatılan sadece fizik güzelliği değildir. Çünkü biz biliyoruz ki yeryüzünde vücudu, fiziği insanınkinden çok daha güzel varlıklar da vardır. Bir de fiziğin kabullenilip reddedilmesi insanın kendi elinde de değildir. İnsan nasıl yaratılmışsa onu kabullenmek zorundadır. Erkek oluşu, kadın oluşu, beyaz oluşu siyah oluşu, uzun ya da kısa boylu oluşu itiraz edeceği bir konu değildir. Ama az evvel sözünü ettiğimiz kulluk sorumluluğunun kabullenilip reddedilmesi onun kendi elindedir. Allah'ın kendisinden istediği bu kulluk sorumluluğunu kabullenen kişi, ahsen-i takvimdedir; reddeden de esfel-i safilindedir.

Allah insana diğer varlıklardan farklı olarak akıl vermiş, feraset vermiş, iyiyi kötüden, hakkı bâtıldan ayırt edici anlayış, irade, ikisinden birini seçebilme istidadı vermiş ve bu üstün sıfatlara karşılık ona yeryüzünde en büyük görevi de

yüklemiştir. Bu görev yeryüzünde hilafet görevidir. Hattâ Bakara'da anlatıldığı gibi melekler bunu anlayamamışlar da Cenab-ı Hakka: "Ya Rabbi ne o? Nasıl bir şey bu hilafet? Ne özelliği var bu insanın da bu görevi kendisine yükledin?" dedikleri zaman Rabbimiz de: "Meleklerim! İşte kan dökecek, fesat çıkaracak özellikleri, yani esfel-i safilin özellikleri yanında, ahsen-i takvim özellikleri de olan bir varlıktır bu insan. Yani iman edecek, sabredecek, cihad edecek, canını verecek, oruç tutacak, kulluk yapacak bir varlık. Ama bunun yanında isyan da edebilecek, inkâr da edebilecek bir varlık. Hem kulluk sorumluluğunu yerine getirerek ahsen-i takvim özelliğini sürdürebilecek, hem de esfel-i safiline düşebilecek bir varlık…" buyurmuştu.

Ama kâinatta öteki varlıklara benzemeyen bir varlıktı insan. İş-te böyle iradeli bir varlığın evrenin zorunlu kanunlarla yönetilen düzenine nasıl uyum sağlayacağını anlayamadıkları için melekler bu soru-yu soruyorlardı. Çünkü kâinatta her şey itirazsız kulluk ilkesine dayanıyordu. Tüm varlıklar iradesizdi. Meleklerin kendileri de… Ama anla-yamıyorlardı, yeni bir varlık geliyordu ve bu varlık tüm diğer varlıklara göre iradeli, itiraz edebilme, reddedebilme, karşı gelebilme, kafa tutabilme özelliğinde yaratılacak bir varlıktı. Nasıl olacaktı bu iş? İradesiz binlerce varlık içinde iradeli bir varlık. Allah yeryüzünde kendi istediği şekilde hayat sürecek bir varlık yaratmayı murad ediyordu. Ama halife olma özelliğinde yaratılan bu insanın bu özelliğinin yanı başında bir başka özelliği daha vardı. Bu insan ya halifeliği seçecekti, ya da kan dökücülüğü ve bozgunculuğu. Yani bu insan hem Allah'ın istediği bir hayat tarzını tercih edebilecek, hem de kendi isteyip de Allah'ın istemediği bir yaşam biçimini de tercih edebilecek ve yeryüzünde kan döküp bozgunculuk yapabilecekti. Bu "halife" tabirinin içinde hem Allah'ın istediği biçimde bir hayat sürebilen hem de kan dökebilen, yan çizebilen anlamları vardı. İşte görüyoruz bugün Allah'ın istediği imanı yaşayanlar da Allah'ın istemediği bir hayatı yaşayan kâfirler de mevcuttur.

Allah, insanı böyle üstün bir kapasitede yaratıyor ve kendisine yeryüzünde bu yetkiyi veriyordu. Yeryüzünde halife olarak yaratılan bu insan yeryüzünde fıtratına uygun bir hayat yaşayacak, Allah'ın is-tediği kulluğu icra edecek ve Allah'ın istediği adaleti gerçekleştirecekti. Allah'ın yasalarından ve nizamından kaynaklanan ustaca idare e-sasına göre evreni idare edecekti. Yani idareye, yönetilmeye, korunmaya ve tedbire muhtaç olan yeryüzündeki sosyal hayatı Allah'ın belirlediği sistemin ilkelerine göre idare edecekti. İşte hilafet buydu ve halife olarak yaratılan bu insan Allah'ın kendisine bahşettiği bu güçle, bu bilgiyle etrafını kuşatan varlıkları tanıyabilecek ve yine Allah'ın kendisine verdiği akıl gücüyle iyilik ve kötülüğü, salah ve fesadı, itaat ve isyanı kavrayabilecek, karşılaştığı olayları birbirleriyle kıyas ederek hayatın problemlerine çözümler getirebilecekti. Öyleyse anlıyoruz ki insana verilen bu irade, bu güç, bu enerji, bu bilgi, bu akıl, bu ahsen takvim, kesinlikle emânettir.

Allah'ın emânetidir bunlar. İnsan, Allah tarafından kendisine emâneten verilen bu gücü, bu enerjiyi, bu aklı, bu ahsen yaratılışı dondurmak, dumura uğratmak, kullanmamak hakkına sahip değildir. Bunları hayata hiçbir şey kazandırmayacak ve ha-yatı bir adım daha ileri götürmeyecek boş şeylerde kullanamaz. Bu düşünce, insanı bencillik ve bireysellikten kurtaracak, artık o yalnız kendini düşünen, kendi hayatını yaşayan bi-risi olmadığını, olamayacağını, başkalarını da düşünmek zorunda ol-duğunu hatırlatacaktır.

Öyleyse yeryüzünün halifesi olarak, yeryüzünde ahsen bir takvimle yaratılmış ve Allah tarafından en üstün vasıflarla donatılmış olan insan yeryüzünde Allah'ın hesabına, Allah'ın ismine, Allah'ın adı-na bir şeyler yapmakla mükellef olan varlık demektir. Zaten halife, temsil etmek, vekalet etmek demektir. Halife, kendisine otorite tarafından verilen görevleri onun yerine kullanan kişidir. Yani kendisi mâlik olmayıp, sadece Allah'ın temsilcisidir. Kendisine gerçek mâlik tarafından verilenler dışında hiçbir güce sahip olmayan varlık demektir. Onun görevi sadece temsil ettiği otoritenin isteklerini yerine getirmektir. Halife bu hususta asıl olmayan, vekil olan ve Allah adına yeryüzünde Allah'ın hükümlerini icra eden varlık demektir. Yani Allah adına kulluk yapacaklar, Allah adına adaleti ikâme edecekler, Allah adına zulmü kaldıracaklar, Allah adına düzeni temin edecekler...

İşte Allah insanı bunu becerebilecek bir kapasitede, bir kıvam-da yaratmıştır. Ya da kıyam özelliğine, ayağa kalkıp doğrulabilme ö-zelliğine sahip olarak yaratmıştır Allah onu. Zaten kıyam esastır. İnsan kıyam edebilmeli ki kıraat edebilsin. Kıyam, kıraat makamıdır. Kı-yam, kıraat için gerçekleştirilir. Ya da kıraat ancak kıyamla gerçekleştirilebilir. Öyleyse Allah insanı kıyamı en güzel biçimde gerçekleştirebilecek biçimde yaratmıştır. Allah için kalkmaya, Allah için doğrulmaya, Allah adına belini doğrultmaya, Allah'ın diniyle doğrulmaya, Allah'ın diniyle hayatı doğrultmaya muktedir yaratmıştır insanı. Allah'ın arzularını kaim kılmaya muktedir yaratılmıştır insan. Ya Allah! Deyip Allah'a kulluğa doğrulmaya, namaza doğrulmaya, Allah için gecede ve gündüzde kaim olmaya muktedirdir insan.

Ama böyle yaratılan, bu güçle bu takatle, bu kapasiteyle yaratılan insanlardan kimileri tüm güçlerini, varlıklarını, fıtratlarını, hayatlarını Allah adına kıyama adarlarken, Allah adına doğrulup hayatlarını Allah'ın emirleriyle doğrulturlarken, ahsen-i takvim özelliklerini muhafaza ederlerken, kimileri de bu yaratılış özelliklerine ihanet ettiler. Allah'ın kendilerine lütfettiği bu kıvamlarını, bu güç ve imkânlarını onun dinine kullanmadılar. Ona kullukta kullanmadılar. Allah onlara doğrulabilme imkânı vermişti ama onlar Allah için namaza doğrulmadılar da başka şeylere doğruldular. Allah onlara konuşma kıvamı vermişti ama onlar bu imkânlarını Allah'ın âyetlerini konuşmada, Resûlü'nün hadislerini anlatmada kullanmadılar, hep başka şeyler konuşmakta

kullandılar. Allah onlara bakma, görme kıvamı vermişti. Ama onlar onu, onu kendilerine lütfeden Allah'ın görsel âyetlerini okumada ve kullukta kullanmadılar da hep başka şeyleri seyretmede kullandılar. Allah onlara kalp vermişti, akıl vermişti, anlayış ve kavrayış vermişti. Ama onlar bu nîmetleri kulluğun ötesinde başka yerlerde kullandılar. Allah'ın verdiklerini Allah yolunda kullanmadılar da böylece esfel-i safiline indiriverdiler kendilerini.

Çünkü kullanılmayan nîmetleri alıverir Allah. İnsanlar Allah'ın kendilerine lütfettiği nîmetleri kullanmayarak insanlık değerlerini düşürmeye kalkışırlarsa, Allah da onları onlardan geri alıverir de onları hayvanların da altına indiriverir. İşte bunlar Allah'ın kendilerine verdiği kalplerini, akıllarını Allah'a kulluk yolunda kullanmadıkları için Allah'ın kalplerini mühürlemiş olduğu, bunun için de kendi hevâ ve heveslerine uyarak insanlıktan çıkmış kimselerdir. Söz anlamaya yanaşmadıkları için, istifade etmek, iman etmek ve amel etmek üzere dinlemedikleri için Allah onların kalplerini mühürleyivermiştir. Yani dinlemek ve anlamak için kendilerine verdiği hassalarını kullanmadan yana olmadıkları için Allah da bu hassalarını onlardan alıvermiştir. Kalplerine mühür vurmuştur Allah, çünkü bu adamlar Allah'ın kendilerine verdiği kalplerini kullanmak istememişlerdir. Allah böyle davranan kimselerin kalplerini mühürlerken, insanî özelliklerini alıp onları duymaz, duygu-lanmaz, hayvanlardan daha aşağı varlıklar haline getirmektedir.

Bu, dünyada da böyledir, ahirette de. Dünyada Allah'a kulluktan kaçan insanlar cehennemi yaşadıkları gibi, ahirette de Allah onları cehennemin esfeline yuvarlayacaktır. İşte görüyoruz, gerçekten kâfirler dünyada da cehennemi yaşamaktadırlar. Dünyada da esfel-i safilini yaşamaktadırlar kâfirler. Hayvandan daha aşağı varlıklar olarak dünyada da cehennemi aratmayacak bir hayatın içindedirler. Beyyine sûresinin de ifade ettiğine göre bunlar tüm mahlukâtın en şerlisidirler. Hattâ hayvanlardan daha aşağı mahluklardır bunlar. Kendilerine verilen bu nîmetleri kullanmayan insanlar yarın iti-rafta bulunacaklar.

"Eğer kulak vermiş veya akletmiş olsaydık, çılgın alevli cehennemlikler içinde olmazdık" derler. Böylece günâhlarını itiraf ederler. Çılgın alevli cehennemlikler yok olsunlar!

Bunlar günâhlarını itiraf ederek böyle söyleyecekler. Peki nerde söylüyorlar bunu? Cehennemin içinde. Cehennemin esfelinde söy-lüyorlar. Dünyada yaşadıkları aşağılık bir hayatın sonunda yuvarlandıkları aşağılık bir cehennemde söylüyorlar. "Ah! keşke bir kulak verseydik! Keşke bir dinleseydik! Keşke bir akletseydik, bir tedebbürde bulunsaydık! Keşke Rabbimizin bize verdiği akıllarımızı, gözlerimizi, kulaklarımızı kullanabilseydik! Keşke insan olduğumuzu unutmasaydık! Keşke hayvanlar gibi davranmasaydık!" diyecekler ve pişmanlık ortaya koyacaklar. Ama geçmiş

olsun! Bunu bugün söyleyecektiniz. Yarın diyeceğinizi bugün söyleyecektiniz. Bunu dünyada anlayacak ve dünyada adam gibi davranacaktınız.

"Ah keşke dinleseydik! Keşke kulak verseydik! Keşke dinleseydik de öyle yaşasaydık!" Neyi? Kur'an'ı ve Sünneti. "Keşke Rabbi-mizin gönderdiği kitabına ve elçisinin Sünnetine kulak verseydik! Keş-ke Rabbimizin hayat programı olan vahyini tanımış olsaydık da hayatımızı onunla düzenleseydik! Meğer Allah bütün bu konularda pek çok şeyler söylüyormuş ama ona ilgisizliğimiz yüzünden bilememişiz, anlayamamışız. Meğer Allah bizim hayatımızın tüm alanlarına karışıyor ve hayatımızın tümünde bizden kulluk istiyormuş, ama kulak vermediğimiz için, ilgilenmediğimiz için bizler anlayamamışız. Biz Allah'ı sa-dece hayatımızın belli bir bölümüne karışıyor zannediyorduk." İtiraf ettiler, evet dediler, günâhlarını ortaya koydular. Başka çareleri de yoktur zaten. Yaptıklarına Allah şahit, arz ve sema şahit, azaları şahit, peygamberler şahit iken elbette saklayamazlardı bu gerçeği.

O zaman Allah onları ahirette cehennemin esfeline, cehennemin en aşağı tabakasına yuvarlayacaktır. Kâfirler cehennemin esfeli-ne yuvarlanırlarken, beri tarafta istisnalar da vardır:

***6. "Ancak, inanıp salih ameller işleyenler bunun dı-şındadır. Onlara kesintisiz ecir vardır."***

Ama Allah'ın istediği biçimde iman edip de imanlarını amele dönüştürenler, imanlarını gündeme getirme savaşı verenler, imanlarının hayatlarında görüntülenmesinden yana olanlara gelince işte onlar müstesnadır. Bunlar esfel-i safiline gitmekten kurtulmuşlardır. Çünkü bunlar Allah'ın istediği biçimde iman etmişler ve bu imanlarını sadece söz planında bırakmayıp amele dönüştürmüşlerdir. İmanlarını hayatlarına geçirmişler, hayatlarını iman kaynaklı yaşamışlardır. Çünkü bunlar fıtratlarını bozmamışlardır. Allah'ın yarattığı ahsen-i takvim oluş özelliklerini hayatlarının sonuna kadar muhafaza etmişler ve bu fıtratlarına uygun ameller işlemişlerdir. Salih amel, fıtrata uygun amel demektir. Salih amel, Allah'ın razı olduğu, sevdiği ve emrettiği ameldir. Salih amel, Rasulullah Efendimizin hayatında, Sünnette yeri olan ve Allah için yapılmış amel demektir. Salih amel, salih bir imandan kaynaklanan ameldir. Gayri salih amel de imandan kaynaklanmayan ya da gayri salih bir imandan kaynaklanan ameldir. Salih amel, yaptırıcısı Allah olan, gayri salih amel de yaptırıcısı Allah'tan başkaları olan ameldir.

İnanıp salih amel işleyenler… İman aslında kalbin işidir ve iman için kişi Kur'an bilmek zorundadır. Önce bilecek kişi, inanacak ve sonra da onu amel haline getirecek. Bilmeden inanılmadığı gibi inanmadan da yapılmaz. Neye inanıyoruz? Bunu bileceğiz. Meselâ benim kaç tane salih amelim varsa o kadar

imanım var demektir. Meselâ benim yirmi tane salih amelim varsa yirmi tane imanım var demektir. Bu çoğaldıkça benim imanım da çoğalacaktır. Öyleyse Kitaptan iman birimlerini çoğaltmak, yani tanıdığımız her bir âyetle imanlarımızı çoğaltmak ve buna oranla da salih amellerimizi çoğaltmak zorundayız.

Fıtratlarını bozanlar, kendilerini dünyada aşağıların aşağısına düşürenler cehennemin esfeline yuvarlanırken, bunlar Allah'ın izniyle cehennemden kurtarılacaklardır. Çünkü onlar yeryüzünün en şerli, en kötü varlıkları iken mü'minler de yeryüzünün en şerefli, en hayırlı varlıklarıdırlar.

***"Fakat, inanıp salih ameller işleyenler, işte onlar da, yaratıkların en iyileridirler."***
(Beyyine 7)

İman edip salih amel işleyenlerin varlıkların en hayırlısı olduğunu anlatan Rabbimiz, iman ve salih amelden yoksun olanların da yaratıkların en şerlileri olduğunu anlatır. Allah'a inanmayanlar, salih ameller işlemeyenler ne kadar da ekonomik güçleri olursa olsun mahlukâtın en şerlisidirler. Bunu asla hatırınızdan çıkarmayın. İtibarın Allah'a teslimiyet olduğunu unutmayın. Eğer sizler de onların değer yargılarını kabullenir, onların üstün olduklarını, şerefli olduklarını kabul eder ve onlara boyun bükerseniz, siz de fâsıklardan olursunuz. O zaman da onlar sizin üzerinizde büyürler, sizin üzerinizde Rableşir-ler. Siz fâsıklaşır ve onları kahhâr makamında görmeye başlarsanız, onlar da sizin üzerinizde kahr u galebelerini artırırlar. Öyleyse kendi şerefinizi, kendi üstünlüğünüzü anlayıp, karşınızda esfel-i safilin bir hayat yaşayan ve sonunda esfel-i safiline yuvarlanacak olan insanları insan bile görmeyin.

İnanan ve inancını yaşayanlar için:

Onlar için gayrı memnun bir ecir vardır. Bu gayri memnun ecir ifadesinin bir kaç anlamı vardır.

1. Sonsuz, bitmez tükenmez bir ecir, bir ücret, bir karşılık vardır onlar için.

2. Ya da baş kakıntısı olmayan bir ücret vardır onlar için. Baş kakıntısı olmayan bir ecir. Dünyadakilerin verdiği ücret gibi, "haydi haydi, hak etmediniz ama yine de size bunları veriyorum" demeyecek de Allah, "işte bunları siz hakkettiniz, amellerinizle hak ettiğiniz mükâfat işte budur" diyecektir.

3. Memnuniyetin de ötesinde bir ecir demektir bu. Yani, “yeter ya Rabbi ben ne yapacağım bu kadar nîmeti?” dedikçe Allah’ın daha fazlasını vereceği bir ecir, bir ücret var onlar için.

*7. “Öyleyse ey insan! Sana dini yalan saydırtan nedir?”*

Sana dini ne yalan saydırır? Tüm bu anlatılanlara rağmen, tüm bu delillere rağmen seni dini yalanlamaya, yalan saymaya iten sebep nedir? Neye dayanıyorsun dini yalanlarken? Nereden, kimden güç alıyorsun bu konuda? Artık kim sana dini yalanlatabilir? Artık nasıl olur da sen dinsizliği tercih edebilirsin? Bu, tıpkı Câsiye’deki şu âyet gibidir:

***“Bütün bunlar, Allah’ın varlığının delilleridir. Artık Allah’tan ve O’nun delillerinden sonra hangi söze inanırlar.”***
(Câsiye 6)

Onlar Allah’ın varlığına delil olarak yaratılmış olan bütün bu âyetlerden bir şey anlamıyorlarsa, gözleri ve kulakları önünde cereyan eden bu kadar âyet onlarda bir şeyler depreştirmiyorsa, bu âyetlerin sahibine iman ve onun yasalarına teslimiyet konusunda onları harekete geçirmiyorsa artık hangi söze inanacak bu adamlar? Allah’ın gökler ve yerlerde yarattığı bunca âyetlerine evet demiyorlarsa, bu âyetlerin yaratıcısına evet demiyorlarsa artık hangi delile, hangi âyete, hangi söze evet diyecek bu adamlar? Allah’ın âyetlerinin hepsi haktır. Hepi gerçektir. Bu kadar ayan beyan hakka evet demeyen bir insan hangi hakka evet diyecek? Bundan daha açık, bundan daha gerçek bir hak bulabilecekler mi ki evet desinler?

İşte bütün bu âyetler kâinatta yegâne Rabb ve İlâh olarak Allah’ın gücünü, kudretini, bilgisini, iradesini ve hikmetini ortaya koyan âyetlerdir. Ama Kâfirler tüm bu varlıkların yaratıcısı olan Allah’a inan-mıyorlar. Allah’ın Rabb ve İlâh oluşunu kabullenmiyorlar.

Âyet-i kerîmeden anlıyoruz ki salih ameller kendi hoşumuza giden, kendi beğendiğimiz sevdiğimiz ameller değildir. Salih amel, dine dayanan, dinden kaynaklanan amellerdir. Vahiyden kaynaklanmayan hiçbir amel salih amel değildir. Dini yalan sayan, dini yok farz e-den bir kimsenin salih amel işlediği söylenemez. Öyleyse iman ve sa-lih amelin yolu dinden geçmektedir. Dini tanımak zorundayız ki, Allah’ın istediği biçimde iman etme ve amel işlememiz mümkün olsun. İşte iman, amel için fıtratını koruyabilmesi, ahsen-i takvim özelliğini sürdürebilmesi, fıtratına uygun, kendisine yaraşır ameller işleyebilmesi için kişinin mutlaka bir kılavuza ihtiyacı vardır. İşte bu din de Allah tarafından Levh-i Mahfuzdan elçisine gönderdiği dindir.

Din bir yoldur, bir hayat programıdır. Din bir yaşam biçimidir. Din, bir ferdin ve bir toplumun uymak zorunda olduğu kanunlar manzumesidir. Bu mânâda komünizm de bir dindir, kapitalizm de bir dindir, sosyalizm de, demokrasi de bir dindir. Bunlar insanların ortaya attıkları bâtıl dinlerdir ve sistemlerdir. Kâfirûn sûresindeki:

***"De ki Ey Kâfirler! Sizin dininiz sizin benimki de benim olsun!"***

âyeti bunu anlatır. Dikkat ederseniz önce "ey kafirler!" dedi Rabbimiz sonra da "sizin dininiz sizin olsun" dedi. Peki Kâfirin dini olur mu? Elbette dinsiz, yani kanunsuz, yolsuz sistemsiz bir toplum düşünmek mümkün değildir. Öyleyse sizin dininiz, sizin yolunuz, sizin hayat programınız, sizin yasalarınız, sizin kanunlarınız, sizin sisteminiz sizin olsun, benim ki de benim olsun demektir bunun mânâsı. Yine Yusuf sûresinde:

***"Kralın dinine göre kardeşini alıkoyması Yusuf'a yakışmazdı."***
(Yusuf 76)

âyet-i kerîmesinde anlatılan kralın dininden maksat da kralın sitemi ve o toplumda yürürlükte bulunan kralın ceza kanunlarıdır. Öyleyse Allah kanunlarını, Allah yasasını, Allah'ın ceza kanunlarını uygulayan toplum Allah'ın dinindedir, başkalarının kanunlarını, başkalarının ceza yasalarını uygulayan toplum da kanunlarını uyguladığı kimselerin dininde ve onların kulu olmuştur.

Zümer sûresindeki:
***"Ey Muhammed! Biz sana Kitabı gerçekle indirdik. Öyle ise dini Allah için halis kılarak O'na kulluk et."***
(Zümer 2)

Evet, dikkat edin halis din, katışıksız din Allah'ın dinidir âyeti de bunu anlatır. Başkalarının dini de vardır ama onlarınki katışıklı bir dindir. Yani hayatın bazı bölümlerine Allah karışır ama öteki bölümlerine de başkalarının kanunları karışır. ***"Allah katında gerçek din Allah'ın dinidir."*** âyetinde de ifade edildiği gibi hayatın tümüne karışan din Allah'ın dinidir.

İşte dini yalanlamak Allah'ın gönderdiği hayat programını yalanlamak, yok farz etmek, ciddiye almamak, onu tanımadan bir hayat yaşamak anlamına gelmektedir.

Ya da bu âyetin bir başka anlamı da: “Ey Peygamberim! Her şey bu kadar açık ve netken kim seni bu din konusunda yalancılıkla itham edebilir? Sana kim yalancı diyebilir? Allah din göndermez, Allah hayata karışmaz, Allah elçi göndermez. Ben Allah’ın elçisiyim, Allah bana vahyediyor, Allah benimle sizin hayatınıza karışıyor derken sen yalan söylüyorsun. Allah’a yalan iftira ediyorsun!” diye kim yalanlayabilir seni?

Bir de buradaki yalanlanmasından söz edilen din, din günüdür, ahiret günüdür. Ey insan! Tüm bu delillere rağmen nasıl oluyor da hesap günü yalanlayabiliyorsun? Din gününü yalanlamaya seni iten sebep nedir? Nasıl oluyor da hayat bu hayattır, bunun ötesinde başka bir hayat yoktur diyebiliyorsun? Nasıl oluyor da dirilmeyi yok farz ederek hayatını buna bina edebiliyorsun? Bir daha dirilme olmayacak, hesap kitap olmayacak diyebiliyorsun?

***8. “Allah Hakîmler Hakimi değil mi?”***

Allah hikmet sahibi değil mi? Allah abesle mi iştigal ediyor? Laf olsun diye mi yarattı bu dünyayı? Eğlence olsun diye mi getirdi sizi dünyaya? Hayret, yani size göre ahiret olmasın mı? Yaşadığınız bu dünyanın sonunda bir hesap kitap olmasın mı? Yaptıklarınız hep yanınıza mı kalsın? Zalimin zulmü, mazlumun ahı yerde mi kalsın? İyiler, iyiliklerinin mükâfatını, kötüler de kötülüklerinin cezasını görmesin mi? Kim kabul eder bunu? Size kötülük yapanları sizler cezalandır-mıyor musunuz? Dünyadaki hakimler, hükümdarlar bile itaat edenlere mükâfat, isyan edenlere ceza verirken Allah kullarını yeniden diriltip hesap sormayarak böyle bir hikmetsizlik yapsın öyle mi?

Allah hikmet sahibi olanların, hâkimiyet sahibi olanların en hikmetlisi, en hakimi değil midir? Allah’ın yasaları en hikmetli yasalar değil mi? Allah’ın hayat programı en güzel, en hikmetli program değil midir? Allah’ın kanunları en hikmetli kanunlar değil mi? Niye O’nun kanunlarına değil de başkalarının kanunlarına tabi oluyorsunuz? Toplumdan, babadan, anadan, müdürden, amirden çekiniyorsunuz da Allah’tan niye çekinmiyorsunuz? Başkalarını hesaba kattığınız kadar Allah’ı niye hesaba katmıyorsunuz? Yoksa hayatınızda Allah herkesten daha hakim ve etkili değil mi?

Bu sûre kendisine geldikten sonra Rasulullah Efendimiz şöyle buyurmuştur:

***“Allahümme fe belâ, Allahümme fe belâ”***

***“Evet Allah’ım ben de buna şahidim, evet Allah’ım ben de buna şahidim ki sen hakimler hakimisin!”***

Bir rivâyette de Ebu Dâvûd ve Tirmizi'den Ebu Hureyre kanalıyla "Kim tin süresini okursa "***Belâ ve ene ala zalike mineşşa-hidîn***" desin," buyurulmaktadır.

Bu sûrenin de sonuna geldik. Rabbim gereğiyle amel etmeyi hepimize nasit etsin.